

A8-0163/2018

4.5.2018

PRANEŠIMAS

dėl ES žuvininkystės sektoriaus vertės grandinės optimizavimo
(2017/2119(INI))

Žuvininkystės komitetas

Pranešėja: Clara Eugenia Aguilera García

TURINYS

Puslapis

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	13
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	15
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE.....	16

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES žuvininkystės sektoriaus vertės grandinės optimizavimo (2017/2119(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 42 straipsnį ir 43 straipsnio 2 dalį, kuriais nustatomas bendras žuvininkystės produktų rinkų organizavimas,
  - atsižvelgdamas į savo 2017 m. liepos 6 d. rezoliuciją „Europos Sąjungos atokiausių regionų sanglaudos ir plėtros skatinimas. SESV 349 straipsnio taikymas“¹,
  - atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, ypač į jo 35 straipsnį dėl bendro rinkų organizavimo tikslų,
  - atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo,
  - atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, visų pirma į jo 11, 13, 41–44, 48, 63, 66, 68 ir 70–73 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į Bendrosios Viduržemio jūros žvejybos komisijos vidutinės trukmės laikotarpio strategiją (2017–2020 m.), kuria siekiama užtikrinti tausią žvejybą Viduržemio ir Juodojoje jūrose,
  - atsižvelgdamas į savo 2017 m. birželio 13 d. rezoliuciją dėl žuvų išteklių būklės ir Viduržemio jūros žuvininkystės sektoriaus socialinės ir ekonominės padėties²,
  - atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 24 d. paskelbtą naują Europos Komisijos strategiją „Sustiprinta ir atnaujinta strateginė partnerystė su ES atokiausiais regionais“,
  - atsižvelgdamas į savo 2016 m. gegužės 12 d. rezoliuciją dėl žuvininkystės ir akvakultūros produktų atsekamumo restoranuose ir mažmeninėje prekyboje (2016/2532(RSP)),
  - atsižvelgdamas į savo 2017 m. balandžio 27 d. rezoliuciją dėl atokiausių regionų žvejybos laivynų valdymo,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A8-0163/2018),
- A. kadangi ES žuvininkystės sektorius kasdien susiduria su vis sunkesniais ir sudėtingesniais iššūkiais; kadangi išteklių būklė ir išlaidų didėjimas, visų pirma, kuro

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0316.

² Priimti tekstai, P8_TA(2017)0255.

- kainų pokyčiai, gali turėti įtakos žvejų pajamoms; kadangi dėl pokyčių, mažėjant žvejybos kvotoms, vietos bendruomenės patenka į sudėtingą padėtį, nes mažėja žvejybos veiklos mastas; kadangi tą padėtį dar labiau apsunkina išaugusios transporto išlaidos, kurios yra dvigubo kuro kainų kilimo poveikio pasekmė, ir konkurencija, kurią lemia iš trečiųjų šalių importuojami produktai, ir kadangi, nors ir pripažįstama, kad yra šių ir kitokių problemų, daugeliu atvejų vis dar nepašalintos žuvininkystės sektoriaus socialinės ir ekonominės padėties blogėjimo priežastys, pvz., netinkama žuvies pirmojo pardavimo kainodara;
- B. kadangi žvejybos sektorius atlieka pagrindinį vaidmenį tiekiant žuvį visuomenei ir užtikrinant suderintą įvairių valstybių narių ir Sąjungos maisto produktų krepšelį, taip pat jis svariai prisideda prie pakrančių bendruomenių socialinės ir ekonominės gerovės, vietos vystymosi, užimtumo, tiekimo grandinės pirminių ir tolesnių grandžių ekonominės veiklos išlaikymo ir kūrimo, vietos kultūros tradicijų išsaugojimo;
- C. kadangi mažos apimties žvejybos, smulkiosios žvejybos ir priekrantės žvejybos veiklą vykdo 83 proc. ES žvejybos veiklą vykdančių laivų ir ši veikla sukuria 47 proc. visų ES žuvininkystės sektoriaus darbo vietų; kadangi Reglamente (ES) Nr. 1380/2013 nustatyta, kad „valstybės narės turėtų stengtis sudaryti lengvatines sąlygas nedidelio masto, nepramonine ar priekrantės žvejyba besiverčiantiems žvejams“, tačiau šios nuostatos nesilaikoma;
- D. kadangi dauguma žvejybos ir akvakultūros produktų platintojų, kaip antai prekybos centrai, privalo taikyti Sąjungos teisės aktus; kadangi teisės aktų taikymo poveikis žvejų darbo sąlygoms ir pajamoms vis dėlto skiriasi, o tai gali būti neteisinga mažų žvejybos laivų atžvilgiu;
- E. kadangi būtina atsižvelgti į didelius įvairių ES valstybių narių laivynų, laivynų segmentų, tikslinių rūšių, žvejybos įrankių, našumo, vartotojų prioritetų ir vienam gyventojui tenkančio suvartojamos žuvies kiekio skirtumus, taip pat į specifines žuvininkystės sektorių ypatybes, kurias nulemia jų socialinė struktūra, tiekimo rinkai būdai ir įvairių žvejybos regionų struktūriniai ir gamtiniai skirtumai;
- F. kadangi smulkiosios žvejybos subjektams reikalinga finansinė parama ir pagalba, kad jie galėtų patekti į naujus rinkos segmentus;
- G. kadangi šio sektoriaus prekybos sąlygos, pirmojo pardavimo kainų nustatymo būdas ir pačios veiklos nereguliarumo pobūdis lemia verslinės žvejybos subjektų pajamų ir atlyginimų nesaugumą ir dėl to būtina, be kita ko, užtikrinti tinkamą viešąjį, nacionalinį ir Sąjungos finansavimą šiam sektoriui;
- H. kadangi, išnagrinėjus pagrindinius žuvininkystės produktų vertės grandinės aspektus, galima užtikrinti, kad vietos žvejai ir gamintojai gautų didesnę vertės dalį atveriant naujas vietos rinkas ir įsitraukiant vietos suinteresuotiesiems subjektams – tai gali turėti teigiamą poveikį vietos bendruomenėms, nes vietovėje būtų kuriama dinamiška, pelninga ir tvari ekonominė veikla;
- I. kadangi SESV 349 straipsnyje pripažįstama ypatinga atokiausių regionų ekonominė ir socialinė padėtis, kurią apsunkina struktūriniai veiksniai (atokumas, izoliuotumas, mažas plotas, sunkios topografinės ir klimato sąlygos, priklausomumas nuo keleto

produktų ir pan.), kurių pastovumas ir derinys labai riboja šių regionų vystymąsi ir žuvininkystės sektoriaus vertės grandinę;

- J. kadangi pirminiai gamintojai, nors ir atlieka esminį vaidmenį vertės grandinėje, ne visada gali pasinaudoti pridėtine verte, sukuriama tolesnėse šios grandinės grandyse;
- K. kadangi bendra žuvininkystės politika (BŽP) suformuluota siekiant didinti Sąjungos žvejybos ir akvakultūros sektoriaus darną ir konkurencingumą;
- L. kadangi vienas iš būdų užtikrinti atokiausių regionų žvejybos produktų konkurencingumą – užtikrinti, kad pagrindines paskirties rinkas pasiekiančios žuvies iš šių regionų kaina nebūtų pakeliama dėl transporto išlaidų;
- M. kadangi Sąjunga superka daugiausiai žvejybos ir akvakultūros produktų pasaulyje;
- N. kadangi daug veiksnių, kaip antai vartotojų prioritetai įvairiose geografinėse vietovėse, daro įtaką žvejybos ir akvakultūros produktų prekybos srautams;
- O. kadangi nustatytas bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo tikslas – didinti rinkų skaidrumą ir stabilumą, o ypač gerinti Sąjungos žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų ekonomines žinias ir turimą informaciją apie jas visoje tiekimo grandinėje;
- P. kadangi Reglamento (ES) Nr. 1379/2013, kuriuo nustatomas bendras žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimas, 38 straipsnyje nustatytas įpareigojimas nurodyti žvejybos arba gamybos rajoną, o jūroje sužvejojtų produktų atveju – įpareigojimas raštu nurodyti į FAO žvejybos rajonų sąrašą įtrauktą parajonį ar kvadratą;
- Q. kadangi skaidrumas yra vienas iš būdų užtikrinti, kad vartotojai galėtų naudotis teise gauti kuo tikslesnę informaciją apie įsigyjamų produktų savybes; kadangi todėl būtina tobulinti ženklšinimą – turėtų būti privaloma įtraukti tokią pačią tikslią informaciją apie žuvies kilmę parduodant tiek šviežią žuvį, tiek perdirbtuosius produktus;
- R. kadangi esama prekybos dinamika nesuteikia galimybių įtraukti gamybos veiksnių, be kita ko, kuro kainų svyravimų į žuvies kainą ir kadangi vidutinės pirmojo pardavimo kainos nekyla taip, kaip kyla galutinio vartotojo kainos;
- S. kadangi Struktūrinės sanglaudos politikos teminio skyriaus 2016 m. paskelbtame tyrime „Mažos apimties žvejybos rinkos: vertės grandinė, rinkodara ir ženklšinimas“ aiškiai nurodyta, kad ES žuvininkystės produktų ženklšinimas gali klaidinti vartotoją;
- T. kadangi žvejybos produktų gamintojų organizacijoms ir akvakultūros produktų gamintojų organizacijoms (toliau – gamintojų organizacijos) tenka pagrindinis vaidmuo siekiant įgyvendinti bendros žuvininkystės politikos ir bendro rinkų organizavimo tikslus ir užtikrinti tinkamą valdymą;
- U. kadangi Sąjunga įsipareigojusi išsaugoti aukštą žvejybos produktų kokybę, ypač turint mintyje verslo ryšius su trečiosiomis šalimis;
- V. kadangi itin svarbus perdirbimo ir konservavimo sektorius;

- W. kadangi vietos žvejybos veikslių grupės yra labai svarbios įgyvendinant BŽP, siekiant parengti ir įgyvendinti daugiasektorines plėtros, į kurią įtraukiama vietos bendruomenė, strategijas, kurios atitiktų jų žuvininkystės regiono vietos poreikius; kadangi pripažįstama, kad šios grupės svariai prisideda prie žvejybos veiklos įvairinimo;
- X. kadangi žvejybos produktų tiekimo grandinė nėra izoliuota nuo kitų grandinių ir kadangi tarpsektorinių ryšių užmezgimas itin svarbus siekiant kurti novatoriškus produktus, kurie suteiktų galimybių patekti į naujas rinkas ir pagerinti produktų rinkodarą;
- Y. kadangi kai kuriose Sąjungos valstybėse narėse žuvininkystės sektoriui trūksta struktūros ir nesiburiama į asociacijas;
- Z. kadangi atokiausių regionų žuvininkystei daro įtaką tiems regionams būdingos sąlygos, pripažintos Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnyje, ir tos sąlygos taip pat daro poveikį sektoriaus struktūrai;
- AA. kadangi tarpšakinės organizacijos (kurios jau minimos kalbant apie bendrą rinkų organizavimą) turi galimybių padėti gerinti tiekimo rinkai veiklos koordinavimą visoje tiekimo grandinėje ir paskatinti priimti visam sektoriui svarbias priemones;
- AB. kadangi atsižvelgiant į tai, kad žuvų išteklių yra bendri, tam tikrais atvejais tautų ir efektyvų jų naudojimą geriau gali užtikrinti organizacijos, kurių nariai yra iš įvairių valstybių narių ir skirtingų Sąjungos regionų, ir todėl tokius atvejus reikėtų svarstyti ir nagrinėti žvelgiant į kiekvieną regioną atskirai;
- AC. kadangi žvejybos sektorius labai svarbus socialinei ir ekonominei padėčiai bei užimtumui atokiausiuose regionuose, kurių ekonomiką nuolat riboja struktūriniai veiksniai ir kuriuose esama nedaug galimybių įvairinti ekonomiką, siekiant skatinti jų ekonominę ir socialinę sanglaudą;
- AD. kadangi jaunų specialistų trūkumas trukdo modernizuoti ir tobulinti sektorių ir dėl to kyla didelė grėsmė daugelio pakrančių bendruomenių išlikimui;
- AE. kadangi moterų vaidmuo žuvininkystės sektoriuje menkai pastebimas, nes moterys dažnai atlieka mažiau matomą darbą, pvz., teikia logistinę paramą arba dirba su šia veikla susijusį biurokratinį darbą, nors kai kuriuose laivuose taip pat yra moterų žvejų ir laivo kapitonių;
- AF. kadangi įpareigojimas iškrauti laimikį yra didelis ekonominis ir socialinis iššūkis, sumažinantis finansinį pelningumą ir darantis poveikį vertės grandinei, kuri reikėtų jį kuo labiau sumažinti;
- AG. kadangi būtina gerinti vartotojų informuotumą apie sveikos mitybos ir darnios gamybos svarbą;
- AH. kadangi taip pat reikia atsižvelgti į nukritusias pirmojo pardavimo žuvies kainas ir padidėjusias kuro kainas – tai vienos iš socialinės ir ekonominės padėties blogėjimo

priežasčių;

1. ragina Komisiją ir valstybes nares drauge su regioninėmis institucijomis steigti ekspertų grupes, kurių užduotis būtų išanalizuoti ir pasiūlyti taisomąsias priemones, susijusias su įvairių Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo dalių naudojimu, siekiant nustatyti nevykdymo ir galimo lėšų praradimo priežastis, užtikrinti tinkamą kontrolės ir skaidrumo lygį ir reikalauti iš atitinkamų administravimo institucijų, kad šios užtikrintų geresnį valdymą;
2. primygtinai ragina valstybes nares laikytis Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 nuostatų ir iš tikrųjų sudaryti lengvatines sąlygas naudotis žvejybos galimybėmis mažos apimties ir smulkiaja žvejyba besiverčiantiems ES laivams;
3. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis reikiamų veiksmų, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos steigti gamintojų organizacijas, panaikinti taikomos procedūros biurokratinės kliūtis ir sumažinti minimalius gamybos reikalavimus, siekiant sudaryti palankias sąlygas smulkiesiems gamintojams patekti į rinką; pažymi, kad taip pat būtina stiprinti gamintojų organizacijų veiklą, suteikiant joms daugiau galių ir galimybę gauti reikalingą finansinę paramą tam, kad jos galėtų vykdyti įvairesnes užduotis, neskaitant vaidmens kasdienėje žuvininkystės valdymo veikloje, sykiu laikantis bendros žuvininkystės politikos tiksluose apibrėžtų principų, juos tam tikru būdu įgyvendinant atokiausiuose regionuose, kuriems turi būti suteikta galimybė vietos lygmeniu pritaikyti gamintojų organizacijų ir tarpšakinių organizacijų veiklą savo izoliuotose, uždaroje, mažose teritorijose, kuriose labai paplitusi smulkioji žvejyba ir kurios yra labai neatsparios importo poveikiui;
4. laikosi nuomonės, kad veiksmų programomis būtina skatinti gamintojų organizacijas teikiant joms pakankamą finansinę paramą, kad jos, žengdamos į priekį vertės grandinėje, galėtų tiesiogiai tiekti rinkai savo produktus, siekdamos optimizuoti savo gamybą ir padidinti žvejybos produktų pridėtinę vertę;
5. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad parama saugai laive ir higienai neprisidėtų prie konkurencijos ir kad jai būtų numatytas didesnis biudžetas, skirtas smulkiosios žvejybos sektoriui;
6. ragina Komisiją ir valstybes nares sudaryti palankesnes sąlygas ir skatinti, kad gamintojų organizacijos įtrauktų vertės grandinę į gamybos ir tiekimo rinkai planus, siekiant pasiūlą pritaikyti prie paklausos, užtikrinti žvejams deramas pajamas ir užtikrinti, kad Europos vartotojai galėtų gauti jų poreikius atitinkančių produktų, atsižvelgiant į jų skirtumus; atsižvelgdamas į tai, pažymi, kad pagrindinė priemonė yra tiekimo rinkai strategijos, pritaikytos prie vietos ypatybių, apimančios galimybę vykdyti tiesioginę prekybą ir sektorių ir (arba) produktų informacines kampanijas, kurios padeda gerinti vartotojų informavimą ir informuotumą, įskaitant ženklavimą ir etiketes, kuriose pateikiama suprantama informacija;
7. ragina Komisiją, valstybes nares, regionines ir vietos valdžios institucijas padėti mažos apimties žvejybos subjektams įgalėti – skatinti vietos vartojimą pasinaudojant tiesiogine ir labiau specializuota rinkodara, skatinti vartoti produktus, kurie negabenami didelį atstumą, įskaitant geresnį viešojo sektoriaus ir žuvininkystės sektoriaus bendradarbiavimą, kuris apimtų viešosios paskirties įstaigų, tokių kaip mokyklos ir

ligoninės, aprūpinimą vietos žuvų produktais, taip pat rengti populiarinimo kampanijas, kurias vykdant būtų pasitelkiamos ir privačios iniciatyvos siekiant populiarinti vietos maisto produktus, tokios kaip iniciatyva „Slowfish“, ir mokoma paisyti tam tikrų laimikių sezoniškumo; taip pat ragina Komisiją ir valstybes nares remti žvejybos ir turizmo sektorių bendradarbiavimą, parengti gerosios patirties pavyzdžių sąrašą, siekiant skatinti naujų formų bendradarbiavimą;

8. pabrėžia, kad vienas svarbiausių šių tiekimo rinkai strategijų principų yra privalomas parduodamų žuvininkystės produktų, tiek šviežių, tiek perdirbtų, kilmės vietos nurodymas etiketėse;
9. ragina sukurti sistemas, kuriomis siekiama gerinti pirmojo pardavimo kainas taip, kad žvejai turėtų naudos – būtų padidintas atlygį už jų darbą, ir skatinti sektoriaus vertės grandinėje teisingai ir tinkamai paskirstyti pridėtinę vertę: sumažinti tarpininkų pelną, padidinti gamintojams mokamas kainas ir apriboti galutinių vartotojų mokamas kainas; primena, kad grandinėje esant didelių disbalansų, valstybės narės turėtų turėti galimybę imtis intervencinių veiksnių, pvz., nustatyti didžiausią galimą pardavimo pelno maržą kiekvienam grandinės dalyviui;
10. ragina Komisiją ir valstybes nares prisidėti prie mažos apimties žvejybos organizacijų iniciatyvos ES ir sukurti specialų logotipą, kuris reikštų, kad užtikrinama: žvejybos produktų šviežumas, puiki kokybė, kontroliuojamas sanitarijos normų laikymasis, kuo mažesnio atstumo reikalavimo laikymasis (siekiant teikti pirmenybę vietos produktams, o ne tiems produktams, kurie gabenami dideli atstumu), žvejyba kuo arčiau vartotojų gyvenamos vietos, tradicijų puoselėjimas ir kt.;
11. pažymi, kad, siekiant užtikrinti skaidrumą ir apsaugoti vartotojų teises, būtina atlikti Reglamento (EB) Nr. 1536/92 dėl konservų prekybos priedo peržiūrą;
12. ragina Komisiją ir valstybes nares nustatyti tiek šviežios, tiek perdirbtos žuvies ženklavimo sistemą, kurią taikant etiketėse būtų aiškiai nurodyta kilmės šalis;
13. primygtinai ragina valstybes nares skatinti didesnę žuvininkystės sektoriaus struktūrizaciją ir būrimąsi į asociacijas;
14. ragina Komisiją į prekybos susitarimus su trečiosiomis valstybėmis įtraukti nuostatą dėl ES kokybės standartų, kad būtų reikalaujama, kad importuojami žuvininkystės produktai atitiktų ES žuvininkystės produktams taikomus standartus;
15. ragina Komisiją ir valstybes nares atidžiai stebėti, ar į Sąjungą importuojami žvejybos ir akvakultūros produktai atitinka esamus ES saugos, higienos ir kokybės reikalavimus ir NNN žvejybos reglamentą, siekiant užtikrinti vienodas veiklos sąlygas žvejybos ir akvakultūros produktus importuojantiems ir ES gaminantiems subjektams;
16. primygtinai ragina griežčiau taikyti Sąjungos ženklavimo ir vartotojų informavimo teisės aktus tiek mažmeninės prekybos vietose, tiek viešbučių, restoranų ir viešojo maitinimo sektoriuose; mano, kad svarbu šią nuostatą taikyti visiems žuvininkystės produktams – ir importuotiems, ir pagamintiems Sąjungoje; mano, kad šiuo tikslu reikėtų griežčiau taikyti Kontrolės reglamentą visose valstybėse narėse ir kad reikėtų nuostatas modifikuoti taip, kad būtų apimti visi tiekimo grandinės etapai;

17. primygtinai ragina Komisiją atlikti importo poveikio vietos žuvininkystei tyrimą;
18. ragina Komisiją leisti tinkamai naudotis regionalizavimu, ypatingą dėmesį skiriant atokiausiems regionams, ir diferencijuoti paramos priemones taip, kad šias priemones galima būtų pritaikyti prie įvairių tipų gamintojų organizacijų ir konkrečių jų poreikių;
19. pabrėžia, kad reikia parengti politikos priemones, kurios sudarytų sąlygas vietos pakrančių bendruomenėms teikti bendrus pasiūlymus, naudojantis įvairių gamybos sektorių, galinčių paskatinti ir užtikrinti plėtrą vietos lygmeniu, sinergija; todėl ragina BŽP lėšas derinti su kitomis Europos programomis, susijusiomis su ESF arba BŽŪP; pabrėžia, kad derinant šiuos išteklius ir programas turėtų būti remiamos vietos bendruomenių ir verslininkų iniciatyvos, orientuotos į kaimo plėtrą, gyvenimo sąlygų gerinimą, pajamų konsolidavimą ir ypač jų įvairinimą;
20. mano, kad reikia ir toliau teikti paramą žuvis iš atokiausių regionų transportavimui, kol ji patenka į tarptautinę rinką, ir kad vertėtų tokią paramą padidinti, siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją su produktais iš kitų vietų;
21. ragina Komisiją, remiantis atokiausiuose regionuose įgyvendinama žemės ūkio programa POSEI, išnagrinėti galimybę kuo greičiau sukurti finansinę priemonę, kuri būtų specialiai naudojama siekiant teikti paramą žuvininkystės sektoriui ir kurią taikant šiuose regionuose iš tiesų būtų galima padidinti žuvininkystės potencialą; mano, kad reikėtų apsvarstyti galimybę į šią specialią priemonę įtraukti esamo EJRŽF reglamento 8 straipsnio (Valstybės pagalba), 13 straipsnio 5 dalies (Pasidalijamojo valdymo biudžeto ištekliai), 70 straipsnio (Kompensavimo tvarka), 71 straipsnio (Kompensacijos skaičiavimas), 72 straipsnio (Kompensavimo planas) ir 73 straipsnio (Valstybės pagalba kompensavimo planams įgyvendinti) nuostatas;
22. mano, kad šiais pakrančių bendruomenėms skirtais vietos plėtros planais turėtų būti remiama nauja veikla ir verslas, siekiant sudaryti sąlygas įvertės grandinę įtraukti kokybiškas žaliavas, specifinius perdirbimo procesus ir šių bendruomenių kultūros ir istorinį paveldą; be to, pažymi, kad turėtų būti skatinami tiekimo rinkai mechanizmai, pvz., privalomas ženklavimas nurodant produktų kilmę, kuriais rinkoje būtų atkreipiamas dėmesys į šias savybes ir sudaromos palankios sąlygos tam, kad didžioji dalis gautų pajamų sugrįžtų šioms bendruomenėms;
23. taip pat pažymi, kad jūra, jūrų ištekliai ir žuvininkystės produktai atlieka svarbų vaidmenį skatinant sanglaudą ir plėtrą atokiausiuose regionuose ir taikant SESV 349 straipsnį; todėl ragina Komisiją laikytis SESV 349 straipsnio ir žuvininkystės klausimais, visapusiškai atkuriant nepriklausomą POSEI žuvininkystės programą, kuri buvo panaikinta vykdant dabartinio EJRŽF reformą;
24. ragina Komisiją, valstybes nares ir regionines bei vietos valdžios institucijas skatinti steigti tarpvalstybinio, biogeografinių regionų arba Sąjungos lygmens tarpšakines organizacijas, gamintojų organizacijas ir jų asociacijas (kurios jau numatytos kalbant apie bendrą rinkų organizavimą); pažymi, kad tai yra itin svarbi priemonė, suteikianti gamintojų organizacijoms daugiau galių ir daugiau svorio derybose;
25. ragina šiame procese ypač daug dėmesio skirti lyčių politikai, siekiant užtikrinti, kad šiose organizacijose moterys būtų tinkamai atstovaujamos; nurodo, kad tai padės

atkreipti dėmesį į dabartinį moterų dalyvavimą šio sektoriaus veikloje ir padės jų vaidmeniui įgyti daugiau svorio;

26. pabrėžia, kad labai svarbu stiprinti mokslo ir žvejojimo sektorių bendradarbiavimą, siekiant spręsti sudėtingas vertės grandinės procesų tarpusavio priklausomybės problemas ir šalinti trūkumus, kad suinteresuotieji subjektai gautų naudos ir kad ji būtų didesnė;
27. ragina Komisiją išplėsti, skatinti ir į visas sritis įtraukti ES žvejojimo ir akvakultūros produktų rinkų observatorijos (EUMOFA) teikiamos informacijos naudojimą, kad visi grandinės dalyviai turėtų skaidrios ir patikimos naujausios informacijos, reikalingos norint priimti sėkmingus verslo sprendimus; todėl ragina Komisiją kaupti atnaujintus duomenis, susijusius su prekybos subjektams kylančiais iššūkiais, pvz., prekyba internetu ar vartojimo įpročių pokyčiais;
28. nurodo, kad reikia vykdyti plataus užmojo bendro žvejojimo produktų rinkų organizavimo peržiūrą siekiant, kad juo būtų labiau prisidedama prie sektoriaus pajamų, rinkos stabilumo ir geresnio žvejojimo produktų tiekimo rinkai užtikrinimo ir tokių produktų pridėtinės vertės didėjimo;
29. ragina Komisiją į savo būsimą pasiūlymą dėl teisės akto, skirtą kovai su nesąžininga prekybos praktika, kuri yra su maisto produktais apskritai siejama problema, įtraukti žuvininkystės produktus;
30. primygtinai ragina Komisiją peržiūrėti Reglamente (ES) Nr. 1379/2013 nustatytą žuvininkystės produktų ženklinimo sistemą, pagrįstą FAO žvejojimo rajonų sąrašą, kuris buvo sudarytas daugiau kaip prieš 70 metų siekiant suteikti informacijos apie sužvejotų žuvų kiekį, o ne pateikti informaciją vartotojams, nes ši sistema yra klaidinanti ir nepadedą suteikti aiškios, skaidrios ir paprastos informacijos;
31. ragina Komisiją, valstybes nares ir regionines bei vietos valdžios institucijas išnagrinėti, kokių profesinių kvalifikacijų, visų pirma jaunų specialistų įgūdžių, trūksta žuvininkystės sektoriuje, siekiant užtikrinti, kad žuvininkystės sektoriaus specialistų rengimo programos būtų orientuotos taip, kad jos atitiktų realius šio sektoriaus poreikius, prisidėtų prie jo modernizavimo ir padėtų išvengti žvejojimo vietovių gyventojų migracijos, taip pat, kad būtų sukurta tinkamų galimybių įsidarbinti akvakultūros srityje, kaimo vietovėse ir pakrančių rajonuose atokiausiuose regionuose bei regionuose, kurie priklauso nuo žuvininkystės veiklos;
32. nurodo, kad svarbu sukurti vietos produktų ir ypač kokybiškų tradicinių produktų rinkas, kurios būtų remiamos rengiant muges, mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo sektoriuose, nes taip būtų galima didinti vietos produktų pridėtinę vertę ir skatinti vietos plėtrą;
33. pabrėžia, kad būtina sukurti specialias skaitmeninių įgūdžių ugdymo strategijas, skirtas tiek valdymui, tiek, visų pirma, tiekimui rinkai, nes tai pagrindinė priemonė siekiant gerinti gamintojų padėtį vertės grandinėje;
34. primena, kad šie įgūdžių planai turi apimti tradicines profesijas, kuriomis sektoriuje daugiausia verčiasi moterys: turi būti specialūs planai, kuriais būtų siekiama didinti

moterų galimybes įsidarbinti ir skatinti jų verslumą; pažymi, kad šių aspektų įtraukimas į reglamentuojamą mokymo programą, be kita ko, turėtų teisinių padarinių ir pagerintų šių specialistų statusą darbo rinkoje;

35. ragina Komisiją apsvarstyti geresnius būdus skatinti tiekti rinkai didesnę pridėtinę vertę turinčius perdirbtus žuvų produktus, įskaitant konservuotus produktus, panašius į taikomas tam tikrų žemės ūkio produktų priemones, ir vykdyti Sąjungos žvejybos produktų populiarinimo užsienio rinkose užtikrinimo programas, visų pirma platinti tokius produktus tarptautiniuose konkursuose ir mugėse;
36. primygtinai ragina ES valstybes nares ir regionines valdžios institucijas remti žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos vykdytojus, kad jie galėtų pasinaudoti žiniomis, tinklais ir finansavimu, kurie yra būtini norint vykdyti novatorišką veiklą ir kurti naujus produktus (vadinamuosius naujoviškus maisto produktus), visų pirma stengiantis padidinti jau žvejojamų, bet menkos ekonominės vertės rūšių vertę ir į šią veiklą įtraukti mokslinių tyrimų organizacijas ir institucijas, pvz., okeanografijos institutus, kad būtų galima pasinaudoti išsamiais jų žiniomis apie pagrindines žaliavas ir jų biologines, maistines ir juslines savybes, siekiant išvengti maisto švaistymo, užtikrinti kuo didesnę šviežių produktų vertę, skatinti atskirų vertės grandinės grandžių sinergiją ir padidinti sektoriaus atsparumą;
37. ragina valstybes nares bei regionines ir vietos valdžios institucijas bendradarbiauti rengiant veiksmingas ir konkrečioms produktams skirtas vartotojų informavimo kampanijas, kad būtų didinamas informuotumas tokiais klausimais kaip vietos žuvininkystės produktų vartojimo svarba, kad būtų atskleista, kokių padarinių tai turi pakrančių bendruomenių vietos užimtumui ir socialinei sanglaudai, atkreiptas dėmesys į šviežios žuvies maistinę vertę, be kita ko, didinamas informuotumas apie būtinybę įtraukti žuvininkystės produktus į sveikos mitybos dietą ir t. t.;
38. ragina Komisiją pasiūlyti aiškią apibrėžtį ir parengti būsimos Europos paramos smulkiajai žvejybai programos apmatų: programa turėtų padėti gerinti ES žuvininkystės sektoriaus aplinkosauginę darną ir socioekonominį tvarumą, sudaryti sąlygas atpažinti, atskirti ir tinkamai vertinti smulkiosios žvejybos produktus, siekiant skatinti jų vartojimą, skatinti ateities kartas dirbti žuvininkystės sektoriuje, kad vyktų kartų kaita, užtikrinti deramas kvotas smulkiaja žvejyba besiverčiantiems žvejams ir didesnę išteklių kontrolę ir taip užtikrinti didesnę socialinę sanglaudą ES pakrančių bendruomenėse;
39. ragina Komisiją ES lygmeniu pradėti konkrečias viešąsias konsultacijas internetu, siekiant iš labai įvairių ES žuvininkystės sektoriaus suinteresuotųjų subjektų gauti duomenis, susijusius su tiekimo grandine, rinkos skaidrumo klausimais, vertės pasidalijimu, ženkliniu ir vartotojų poreikiais;
40. ragina Komisiją išnagrinėti, kokius privalumus pasaulinės vertės grandinės gali suteikti smulkiajai žvejybai, kad ji lengviau integruotųsi į pasaulio ekonomiką, padidinant jos produktų pridėtinę vertę ir sykiu sudarant sąlygas šiam sektoriui ir vietos bendruomenėms išlaikyti savo veiklą; pabrėžia, kad šiuo tikslu būtina ugdyti skaitmeninius įgūdžius;
41. mano, kad žuvininkystės produktų vertės grandinė yra sudėtinga: ji prasideda nuo gamintojų, apima įvairius tarpininkus ir baigiasi mažmenininkais arba restoranais;

- pabrėžia, kad žuvies prekybos tarpininkai ir žuvies bei jūros gėrybių perdirbėjai vertės grandinėje atlieka svarbų vaidmenį; pažymi, kad pelnas vertės grandinėje vidutiniškai pasiskirsto taip, kad gamintojams tenka tik 10 proc., o likę 90 proc. tenka tarpininkams; pabrėžia, kad vertės grandinės sutrumpinimas, visų pirma sukuriant gamintojų organizacijas, kurios atlieka pagrindinį vaidmenį vykdydamos savo gamybos ir tiekimo rinkai planus, yra pirminė priemonė siekiant padidinti mažos apimties žvejybą vykdančių žvejų pajamas ir sukurti geresnį produktą (galbūt pasiūlyti geresnę kainą) vartotojui;
42. pabrėžia, kad svarbu investuoti į jaunus specialistus siekiant įtraukti kitą žvejų kartą ir suteikti jiems daugiau galių, taip pat ragina sukurti galimybių jauniems žvejams, kad jie įgytų naujų įgūdžių, sukurtų atsparų verslą, būtų aktyvūs savo vietos bendruomenių nariai ir įneštų teigiamą indėlį į žuvininkystės sektoriaus vertės grandinę;
  43. ragina valstybes nares ir regionines valdžios institucijas pasinaudoti galimybėmis, kurias suteiktų parama vietos žvejybos veiksnių grupėms, siekiant pritaikyti veiklą prie vietos poreikių daugelyje sričių, tokių kaip mokymas, ją įvairinti, remiantis inovacijomis ir t. t. ir padėti žvejams ir vietos bendruomenių nariams pasinaudoti esamomis Sąjungos paramos programomis ir finansavimu;
  44. ragina Komisiją išnagrinėti galimybę sukurti nepageidaujamo laimikio, susijusio su įpareigojimu iškrauti laimikį, panaudojimo sektorių, ekonominiu ir socialiniu požiūriu naudingą vertės grandinės dalyviams, visų pirma žvejams, remiant vietos iniciatyvas;
  45. ragina Komisiją ir regionines valdžios institucijas spartinti informacijos apie esamas paramos programas perdavimą ir aktyviau teikti administracinę paramą, pvz., plėtoti informacijos platformas;
  46. ragina Komisiją skatinti ir remti iniciatyvas, kuriomis skatinama selektyvioji žvejyba, siekiant sumažinti nepageidaujamą laimikį ir padidinti žuvininkystės finansinį perspektyvumą, žvejojant tų rūšių gyvūnus, kurie atitinka vartotojų lūkesčius;
  47. ragina Komisiją ir valstybes nares į žuvininkystės politiką įtraukti lyčių aspektą, kad išryškėtų moterų vaidmens Sąjungos žuvininkystės sektoriuje svarba ir sustiprėtų jų pozicija;
  48. ragina Komisiją ir valstybes nares gerinti darbo rinkos ir akademinio sektoriaus sąsają, pvz., numatyti, kad į techninių jūrininkystės mokyklų mokymo programas turėtų būti įtraukti su žvejyba ir akvakultūra susiję dalykai;
  49. ragina Komisiją, valstybes nares ir regionines valdžios institucijas sutelkti pastangas siekiant įgyvendinti šiame pranešime siūlomus veiksmus, kad padidėtų žuvininkystės veiklos pelningumas;
  50. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui, valstybių narių vyriausybėms ir patariamosioms taryboms.

AIŠKINAMOJI DALIS

Bendra informacija ir aplinkybės

Vertės požiūriu ES yra didžiausia žvejojimo ir akvakultūros produktų rinka pasaulyje. 2015 m. Europos vartotojai žvejojimo ir akvakultūros produktams išleido 54 mlrd. EUR – tai didžiausia kada nors užfiksuota suma. 2014 m. Europos Sąjungoje iškrautų produktų vertė buvo 7,3 mlrd. EUR (8 proc. didesnė negu dešimtmečio vidurkis). Sąjungoje iškrauta 4,5 mln. tonų – didžiausias kiekis per pastaruosius septynerius metus.

Kita vertus, darbo vietos žuvininkystės sektoriuje yra susikoncentravusios keliose šalyse. Vien tik Ispanijoje yra ketvirtadalis iš visų ES darbo vietų ir keturiose šalyse, kuriose užimtumas žuvininkystės sektoriuje didžiausias (Ispanijoje, Italijoje, Graikijoje ir Portugalijoje), yra apie 70 proc. šio sektoriaus darbo vietų. Perdirbimo pramonėje veikia apie 3 500 įmonių, kurių specializacija – žuvies perdirbimas. Šiame sektoriuje 2008–2012 m. visoje ES dirbo 123 000 asmenų. Iš jų 55 proc. buvo moterys ir 86 proc. dirbo įmonėse, turinčiose mažiau kaip 50 darbuotojų.

Vertės grandinės apibrėžtis apima labai įvairias veiklas, vykdomas nuo pat produkto ar paslaugos kūrimo pradžios iki tol, kol jie tikslingai pasiekia vartotojus ir galutinio jų panaudojimo etapą. Žvejojimo produktų atveju į šį procesą įeina žuvų gaudymas, transportavimas, atvykimas į uostą, perdirbimas (jeigu produktai užšaldyti) ir pardavimas. Kiekvienas produkcijos etapas susijęs su logistika, rinkodara, pardavimu ir žmogiškaisiais ištekliais.

Tikslas

Pagrindinis tikslas – pasistengti suprasti, ką būtų galima patobulinti, kad vietos perdirbėjams ir žvejams tektų didesnė sukuriama vertės dalis. Optimizavus šiuos procesus galima padėti jiems gauti daugiau naudos iš produktų ir atgaivinti vietos žvejų bendruomenių ekonomiką. Šią analizę naudinga atlikti, nes dėl veiklos masto mažėjimo tendencijos vis labiau mažėja žvejojimo produktų, todėl iš jų reikėtų gauti kuo daugiau naudos.

Jeigu vietos žvejai ir gamintojai gautų šią naudą, tai galėtų turėti teigiamą poveikį vietos bendruomenėms, nes vietovėje būtų vykdoma dinamiška, pelninga ir tvari ekonominė veikla. Tai svarbu ir užimtumo požiūriu, ypač siekiant užtikrinti, kad šių bendruomenių gyventojai neemigruotų, būtų pritraukiamas išsilavinęs jaunimas ir sektorius šiam gyventojų segmentui būtų patrauklus. Kartu sektoriui būtų naudinga turėti tinkamą išsilavinimą įgijusių specialistų, siekiant pažangos inovacijų srityje.

Pranešėjos taikyti metodai rengiant pranešimo projektą

Iš pradžių pranešėja peržiūrėjo visą aktualią informaciją iš antrinių šaltinių – ES institucijų. Išnagrinėta daug dokumentų, iš kurių svarbiausi yra šie:

- daug vietos žvejojimo veiksmų grupių tinklo FARNET dokumentų¹ ir 2016 m. spalio 18–

¹ Iš jų būtų galima išskirti 2011 m. gaires Nr. 3 „Siekiant pridėti vertės vietos žvejojimo ir akvakultūros produktams“, 2017 m. brošiūrą Nr. 12 „Verslumo skatinimas visoje žuvininkystės vertės grandinėje“ ir 2017 m. techninę ataskaitą „Informacijos apie EJRŽF paramą mažos apimties priekrantės žvejojimui šiuo metu ir ateityje teikimas“.

20 d. Salonikuose (Graikija) vykusio tarptautinio seminaro išvados dėl „Verslo skatinimo visoje vertės grandinėje“,

- Struktūrinės sanglaudos politikos terminio skyriaus 2016 m. ir 2017 m. paskelbti tyrimai „Mažos apimties žvejybos rinkos: vertės grandinė, skatinimas ir ženklėjimas“, „Mažos apimties žvejyba ir mėlynasis augimas ES“ („Small-scale fisheries and Blue Growth in the EU“) ir „Galimybė pamatuoti mėgėjų ir pusiau natūrinės žvejybos ES socialinį ir ekonominį poveikį, taip pat poveikį aplinkai“ („Feasibility of Measuring Socio-Economic and Environmental Impacts of Recreational and Semi-Subsistence Fisheries in the EU“),
- 2016 m. spalio mėn. Komisijos paskelbtas tyrimas „ES nepriklausančių valstybių, kurios vykdo didesnio masto žuvininkystės veiklą, subsidijų žvejybos, akvakultūros, prekybos ir perdirbimo subsektoriams tyrimas“ („Study on the subsidies to the fisheries, aquaculture, and marketing and processing subsectors in major fishing nations beyond the EU“).

Žuvininkystės komitete įvyko du bendro pobūdžio keitimaisi nuomonėmis. Be to, pranešėja parengė darbo dokumentą; darbo dokumentas buvo pristatytas ir aptartas komiteto posėdyje.

Pranešėja palaikė glaudžius ryšius su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais. Be to, pranešėja dalyvavo susitikimuose su žvejų asociacijomis ir laivų savininkų asociacijomis, kuriuose buvo aptariami žvejybos produktų vertės grandinės klausimai. Derėtų išskirti 2017 m. rugsėjo 27 d. Briuselyje vykusį MARE GD Rinkų patariamąsios tarybos posėdį.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	24.4.2018
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 21 -: 2 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Marco Affronte, Clara Eugenia Aguilera García, Alain Cadec, David Coburn, Linnéa Engström, Sylvie Goddyn, Mike Hookem, Ian Hudghton, Carlos Iturgaiz, Werner Kuhn, Gabriel Mato, Norica Nicolai, Ulrike Rodust, Annie Schreijer-Pierik, Remo Sernagiotto, Ricardo Serrão Santos, Isabelle Thomas, Ruža Tomašić, Jarosław Wałęsa
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Izaskun Bilbao Barandica, John Flack, Francisco José Millán Mon, David-Maria Sassoli

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

21	+
ALDE	Izaskun Bilbao Barandica, Norica Nicolai
ECR	John Flack, Remo Sernagiotto, Ruža Tomašić
ENF	Sylvie Goddyn
PPE	Alain Cadec, Carlos Iturgaiz, Werner Kuhn, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Annie Schreijer-Pierik, Jarosław Wałęsa
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Ulrike Rodust, David-Maria Sassoli, Ricardo Serrão Santos, Isabelle Thomas
Verts/ALE	Marco Affronte, Linnéa Engström, Ian Hudghton

2	-
EFDD	David Coburn, Mike Hookem

0	0

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė